

Réttaráhrif skráningar á náttúruminjaskrá

*Ársfundur náttúruverndanefnda, Umhverfisstofnunar og
forstöðumanna náttúrustofa, Akureyri 9. nóvember 2017*

Svava Pétursdóttir, lögfræðingur hjá Umhverfisstofnun

Hvað þýðir skráning á nátturuminjaskrá?

Mismunandi réttaráhrif eftir hluta:

- C-hluti: Skrá yfir náttúruminjar sem ástæða þykir til að friðlýsa eða friða
- B-hluti: Framkvæmdaáætlun um friðlýsingar og friðun til næstu fimm ára
- A-hluti: Skrá yfir friðlýst svæði og friðaðar vistgerðir, vistkerfi og tegundir

C-hluti náttúruminjaskrár – 3. mgr. 37. gr. nvl.

- Forðast ber að raska svæðum eða náttúruminum á náttúruminjaskrá nema almannahagsmunir krefjist þess og annarra kosta hefur verið leitað
- Skylt að afla framkvæmdaleyfis vegna framkvæmda sem hafa í för með sér slíka röskun
- Áður en framkvæmdaleyfi er veitt ber að afla umsagna:
 - Umhverfisstofnunar
 - Viðkomandi náttúruverndanefndar
 - Náttúrufræðistofnunar Íslands
- Heimilt að binda leyfi skilyrðum
- Afrit af leyfi sent Umhverfisstofnun

C-hluti náttúruminjasrár

- Forkaupsréttur ríkisins að jörðum og öðrum landareignum sem eru að hluta eða öllu leyti á náttúruminjasrá
- Að þeim aðilum forgengnum sem veittur eru forkaupsréttur með jarðalögum
- Frestur ríkissjóðs til að svara forkaupsréttartilboði er 60 dagar frá því að tilboð barst
- Að öðru leyti gilda um forkaupsréttinn ákvæði jarðalaga

C-hluti náttúruminjaskrár

- Réttaráhrif skv. Skipulagslögum:
 - Ef óvissa er hvort fyrirhugaðar framkvæmdir hafi alvarleg eða óafturkræf áhrif á minjar sem skráðar eru á c-hluta náttúruminjaskrár skal umsækjandi um framkvæmdaleyfi afla sérfræðialits um möguleg áhrif, sbr. 7. mgr. 13. gr.
- Réttaráhrif skv. lögum um mat á umhverfisáhrifum
 - Framkvæmdir á svæðum á náttúruminjaskrá tilkynninga-skyldar skv. 6. gr. laganna í ákveðnum tilvikum

B-hluti náttúruminjaskrár, 2. mgr. 37. gr nvl..

- Ráðherra getur tímabundið bannað framkvæmdir eða nýtingu sem getur skaðað verndargildi náttúruminja sem teknar eru á framkvæmdaáætlun (B-hluta)
- Bannið gildir í þrjá mánuði
- Að því loknu mögulegt að ítreka bannið með ákvörðun þar til auglýsing um friðlýsingu tekur gildi þó að hámarki í eitt ár frá upphaflega banni
- Ráðherra getur þó undanþágu frá banni í samræmi við 41. gr. nvl.
- Bótaréttur skv. 42. gr.

B-hluti náttúruminjaskrár, 2. mgr. 37. gr. nvl.

- Forðast ber að raska svæðum eða náttúruminum nema almannahagsmunir krefjist þess og annarra kosta hefur verið leitað
- Skyld að afla framkvæmdaleyfis
- Sérstök aðgæsluskylda
- Forkaupsréttur ríkisins

A-hluti náttúruminjaskrár

- 1) Réttaráhrif friðlýsingar
- 2) Réttaráhrif friðunar vistkerfa, vistgerða og tegunda

1) Réttaráhrif friðlýsingar

- Friðlýsingarskilmálar mismundandi
- Sérlæg s.s. lög um verndun Mývatns og Laxár
- Reglugerðir, s.s. reglugerð um Þjóðgarðinn Snæfellsjökul

2) Réttaráhrif friðunar vistkerfa, vistgerða og tegunda, 57. gr. nvl.

- Aðgæsluskylda
 - Forðast að raska svæðum
 - Skaða friðaðar tegundir eða raska búsvæðum þeirra
- Leyfisveitingar
 - Umsagnir:
 - Náttúrufræðistofnunar Íslands
 - Umhverfisstofnunar
 - Viðkomandi náttúruverndarnefndar
 - Heimilt að binda leyfi skilyrðum
 - Mótvægisáðgerðir
 - Afrit sent til Umhverfisstofnunar

Takk fyrir mig

Ársfundur náttúruverndarnefnda, Umhverfisstofnunar og forstöðumanna náttúrustofa, Akureyri 9. nóvember 2017

Svava Pétursdóttir, lögfræðingur hjá Umhverfisstofnun
svava.petursdottir@ust.is